

БУДА

ГЛАВА ПЪРВА

БУДА ШАКЯМУНИ

I

ЖИВОТЪТ НА БУДА

1. Кланът Шакия обитавал поречието на река Рохини, която течала край южното подножие на Хималаите. Техният цар, Шудодана Гаутама, установил столицата си в Капилавасту, където издигнал голям дворец и управлявал мъдро, спечелвайки си любовта на своите поданици.

Царицата се казвала Мая. Тя била дъщеря на чичото на царя, който бил също от клана Шакия и владетел съседното царство.

Двадесет години царят и царицата нямали деца. Една нощ царица Мая имала странен сън, в който видяла бял слон да влиза в утробата ѝ през десният ѝ хълбок. Не след дълго разбрала, че е бременна. Царят и поданиците му очаквали с нетърпение раждането на малкия принц. Съгласно техния обичай, за раждането на детето си царицата тръгнала към дома на своите родители. По пътя тя спряла за почивка в градината Лумбини, огряна от сияещото пролетно слънце.

В градината цъфтели дървета ашока. Очарована, царицата протегнала ръка да откъсне едно клонче, и в този момент принцът се родил. Свитата на Царица Мая изразила от цяло сърце възхищението си от малкия принц. Небето и земята ликували. Този паметен ден бил осмият ден на април.

Радостта на царя била изключителна и той нарекъл детето Сидарта, което означава “всяко желание изпълнено”.

2. Но радостта в двореца скоро била помрачена от скръб. Няколко дни по-късно прелестната царица Мая внезапно починала. Малкия принц Сидарта бил отгледан с много любов и грижа от по-малката ѝ сестра – Махапраджапати.

В планината близо до двореца живеел отшелникът Асита, когото всички почитали като свят човек. Той забелязал светлина около двореца и изтълкувал това като изключително предзнаменование. Отшелникът слязъл от планината, за да види новородения принц, и изрекъл следното предсказание: “Ако остане в двореца, този принц ще стане велик цар и ще покори целия свят. Но ако се откаже от дворцовия живот, за да прегърне живота на религиозен подвижник, той ще стане Буда, Спасителят на света.”

Отначало на царя му било приятно да чуе това пророчество, но по-късно започнал да се безпокои за възможността единственият му син да стане бездомен

Буда Шакиямуни

отшелник.

Когато станал на седем години, принцът започнал да изучава изкуството да управлява и да воюва, но мислите му естествено клонели в друга посока. Един пролетен ден той излязъл от двореца с баща си. Разхождайки се, те видели фермер, който орял нивата си. Принцът забелязал как една птица се спуснала и отнесла в човката си малък червей, изринат от плуга на фермера. Той седнал в сянката на едно дърво и се замислил за това, шепнейки си: “Уви! Нима всички живи същества се убиват едно друго?”

Принцът, който бил загубил майка си толкова скоро след своето раждане, бил дълбоко развълнуван от трагедията на тези малки създания.

Тази болка се задълбочавала в него ден след ден, докато растял, като драскотина върху младо дърво. Мисълта за страданието в живота все по-дълбоко и по-дълбоко се вкоренявала в съзнанието му.

А безпокойството на царя растяло, колкото пъти си припомнял предсказанието на отшелника. По всякакъв начин той се опитвал да ободри принца и да отклони мислите му в друга посока. Когато принцът бил на деветнадесет години, царят го оженил за красивата принцеса Яшодара. Тя била дъщеря на Супрабуда, владетелят на двореца Девадата и брат на покойната царица Мая.

3. Десет години принцът живял обграден от музика, танци и удоволствия в павилионите на двореца, но мислите му винаги се връщали към въпроса за страданието, защото той не преставал да се пита за истинския смисъл на човешкия живот.

“Луксът на палата, здравето тяло, тази ликуваща младост! Какво значение имат те за мен?” мислел той. “Някой ден можем да се разболеем, ще остареем, няма да избегнем смъртта. Възгордяването от младостта, възгордяването от здравето, възгордяването от съществуването – всеки здравомислещ човек би отхвърлил това настрана.”

“Човек, който се бори за съществуването си, естествено би търсил нещо с истинска стойност. Има два пътя на търсене – правилен и погрешен. Ако поеме в грешната посока, човек ще признае, че болестта, старостта и смъртта са неизбежни, но ще се стреми да получи обратното: вечно здраве, младост и безсмъртие, които са невъзможни.”

“Ако поеме по правилния път, той ще познае истинската природа на болестта, старостта и смъртта и ще потърси онова, което стои отвъд пределите на човешкото страдание. С моя живот на удоволствия изглежда съм поел в грешната посока.”

4. Такава душевна битка се водела в ума на принца

Буда Шакиямуни

до момента в който, когато бил на двадесет и девет години, се родил единственият му син, Рахула. Това било повратна точка в живота му. След като бил осигурил наследник на трона, той решил да търси разрешение на своето душевно безпокойство в бездомния живот на просяк. Една нощ той напуснал двореца, придружен единствено от своя кочияш Чандака и от любимия си кон, снежнобелия Кантака.

Терзанието му не преставало. Много демони го съблазнявали с думите: “По-добре се върни в двореца, защото целият свят скоро ще бъде твой.” Но той им отвърнал, че не иска да притежава целия свят. И така, той обръснал главата си и се отправил на юг, носейки в ръка своята просешка купичка за подаяния.

Най-напред принцът посетил отшелникът Багава и се запознал с неговата аскетична практика. След това се присъединил към учителите Арада Калама и Удрака Рамапутра, за да изучава техните методи за постигане на просветление чрез медитация. Но след като прилагал преподаваната от тях практика известно време, той се убедил, че тя няма да го доведе до просветление. Накрая той отишъл в страната Магада и се подложил на аскетична практика в гората Урувела на бреговете на река Найранджана, която течала през селцето Гайа.

5. Неговата практика била невероятно сурова. Той се подтиквал с мисълта: “Никой аскет в миналото, никой в настоящето и никой в бъдещето никога не е практикувал, нито някога ще практикува по-ревностно от мен.”

Но въпреки всички усилия принцът не могъл да постигне целта си. След шестгодишна практика в гората, той разбрал, че трябва да изостави аскетизма, изкъпал се в реката и приел купичка мляко от девойката Суджата, която живеела в близкото село. Петимата негови сподвижници, които споделяли аскетичния му живот в продължение на шест години, били потресени от това. Те решили, че отшелникът от клана Шакия се е покварил и го напуснали.

Така принцът останал сам. Той бил още слаб, но с риск да загуби живота си, се заловил отново с медитация, казвайки си: “Дори кръвта ми да изтече, плътта ми да изгние и костите ми да се отделят, няма да напусна това място, докато не намеря пътя към просветлението.”

Била напрегната, несравнима битка. Принцът бил отчаян, с объркани мисли. Тъмни сенки се опитвали да завладеят ума му и демони го съблазнявали.

Буда Шакиямуни

Внимателно и търпеливо той изследвал пречките една по една и ги отблъснал всичките. Била наистина трудна борба, която карала кръвта му да спира и костите му да прещат.

Но когато призори Венера изгряла на изток, битката свършила и той бил осенен от просветление. Умът му станал ясен и сияен като пукващия се ден. Той бил намерил пътя към спасението. Бил осмият ден на декември, когато на тридесет и пет годишна възраст, принцът станал Буда.

6. Оттогава насам принцът е наричан с различни имена: някои го наричат Буда, Съвършено Просветленият, Татагата; други говорят за него като за Шакиямуни, Мъдреца от клана Шакия; трети го наричат Почитаният от целия свят.

Първо той се отправил към Мригадава във Варанаси, където живеели петимата просяци, споделяли с него шестте години аскетичен живот. Отначало те го избягвали, смятайки го за отстъпник. Но когато поговорили с него се убедили, че е постигнал просветление и станали първите му последователи. След това Буда отишъл в замъка Раджагриха при своя стар приятел цар Бимбисара, когото спечелил за учението си. Оттам нататък той тръгнал да обикаля страната, живеейки от подаяния и учейки хората.

Те приемали думите му, както жадният приема

вода, а гладният – храна. Към него се присъединили двама велики адепти – Шарипутра и Мудгалияна, заедно със своите две хиляди последователи.

В началото бащата на Буда, цар Шудодана, останал съдържан. Той все още страдал от решението на сина си да напусне двореца. По-късно приел учението му и станал негов верен последовател. Махапраджапати, втората майка на Буда, и принцеса Яшодара, неговата съпруга, както и всички членове на клана Шакия, го последвали. Много други хора станали също негови предани и ревностни последователи.

7. Четиридесет и пет години Буда обикалял страната, проповядвайки и убеждавайки хората да последват неговия начин на живот. Но когато бил на осемдесет години, край Вайсали, на път от Раджагриха за Шраваста, той се разболял и предсказал, че след три месеца ще се оттегли в паринирвана. Продължавайки пътя си, той достигнал Пава. Там легнал сериозно болен от развалена храна, подарена му от ковача Чунда. Накрая, въпреки болката и слабостта, той достигнал гората при границата с Кушинагара.

Лежейки между две дървета сала, той продължавал да поучава учениците си до последния миг от живота си. Така той навлязъл в съвършеното спокойствие, след като бил завършил своята работа като най-великия учител на света.

Буда Шакиямуни

8. В Кушинагара тялото му било кремирано от неговите приятели под ръководството на Ананда, любимият му ученик.

Седем съседни владетели, както и цар Аджатакатру, пожелали да си разделят реликвите, останали от него. Жителите на Кушинагара първо отказали да ги предадат и спорът заплашвал да свърши с война. Кризата била преодоляна благодарение съветите на мъдреца Дрона и реликвите били поделени между осемте държави. Пепелта от погребалната клада и глинената урна, която пазела реликвите, били дадени на двама други владетели, за да бъдат почетени и те. Тогава били построени десет възпоменателни кули на Буда, за да съхранят неговите реликви и прах.

II

ПОСЛЕДНАТА ПРОПОВЕД НА БУДА

1. Под саловите дървета на Кушинагара Буда изрекъл последните си думи към своите ученици:

“Направете светлина от самите себе си. Разчитайте единствено на себе си, не допускайте да сте зависими от други. Направете учението свой светилник. Разчитайте на него, не се осланяйте на никое друго учение.

Размислете за вашето тяло, за неговата склонност към поквара. Знаейки, че и болката и насладата са

еднакво причина за страданието, което изпитвате или причинявате, как можете да се отдавате на желанията на тялото?

Размислете за вашето его, за неговата илюзорност. Как можете да се заблуждавате за истинската му същност и да храните гордост и егоизъм, знаейки, че всичко това свършва с неизбежно страдание?

Размислете за всички субстанции. Можете ли сред тях да намерите някаква трайна същност? Не са ли те съвкупности, които рано или късно се разпадат и разпиляват? Не се оставяйте да ви смути всеобхватността на страданието, но следвайте учението ми дори след моята смърт, и ще се избавите от болката. Правете това и наистина ще бъдете мои ученици.”

2. “Ученици мои, никога не забравяйте и не изоставяйте учението, което ви дадох. Винаги го ценете, размишлявайте върху него и го практикувайте. Ако го следвате, ще бъдете винаги щастливи.

Същността на учението е да контролирате своя собствен ум. Пазете ума си от ненаситност, и ще поддържате поведението си правилно, ума си – чист и думите си – правдиви. Ако не забравяте колко преходен е животът ви, ще можете да устоявате на алчността и гнева и да избягвате всички злини.

Ако усетите ума си съблазнен и по този начин впримчен от алчността, трябва да подтиснете и овладеете изкушението. Бъдете господари на

Буда Шакямуни

собствения си ум.

Умът на човека може да го направи Буда, но може да го направи и демон. Въведеният в заблуждение става демон, просветеният става Буда. Затова, контролирайте ума си и не му позволявайте да се отклонява от правилния път.”

3. “Трябва да се уважавате едни други, да следвате учението и да се въздържате от диспути. Не трябва да се делите, както водата и маслото, а да се приемате и живеете заедно, както се смесват водата и млякото.

Изследвайте света заедно, обучавайте се в съвършенството заедно, практикувайте моето учение заедно. Не прахосвайте ума и времето си в безделие и кавги. Насладете се на цветовете на просветлението, когато дойде сезонът им, и съберете плодовете на правилния път.

Придобих знанията, които ви предавам, следвайки същия този път. Следвайте го и се съобразявайте с неговия дух при всякакви обстоятелства.

Ако го пренебрегнете, това значи, че никога не сте ме срещнали. Това значи, че сте далече от мен, дори когато сте в действителност с мен. Но ако приемете и следвате моето учение, тогава ще сте много близо до мен, дори ако сте далече.”

4. “Ученици мои, краят ми приближава, раздялата ни е близо, но не скърбете. Животът е вечна промяна, никой не може да избегне разпада на тялото. Това ще покажа сега чрез моята собствена смърт, чрез разпадането на моето тяло като разнебитена каруца.

Не ридайте напразно, а осъзнайте, че нищо не е постоянно и проумейте чрез това събитие празнотата на човешкия живот. Не подхранвайте недостойното желание непостоянното да се превърне в неизменно.

Демонът на земните желания винаги търси шанс да измами ума. Ако усойница живее в стаята ви, а искате да имате здрав сън, трябва първо да я изгоните навън.

Трябва да строшите костите на земните страсти и да ги прогоните надалече, както бихте направили с усойницата. Трябва да предпазвате ума си от светските съблазни.”

5. “Ученици мои, дойде последният ми час, но не забравяйте, че смъртта е само край на физическото тяло. Тялото е дошло чрез родителите ни и е било поддържано с храна. Точно така неизбежни са болестта и смъртта.

Но истинският Буда не е просто едно човешко тяло – той е просветлението. Човешкото тяло трябва да умре,

Буда Шакиямуни

но мъдростта на просветлението ще съществува винаги в истината на Дарма и в практиката на Дарма. Този, който вижда единствено моето тяло, в действителност не ме вижда. Само който приема учението ми, той наистина ме вижда.

След смъртта ми, Дарма ще бъде вашият учител. Следвайте Дарма и ще ми бъдете верни.

През всичките тридесет и пет години, не скрих нищо от моето учение. Няма тайно учение, нито скрит смисъл. Всичко преподадох открито и ясно. Мои скъпи ученици, това е краят ми. След миг ще премина в нирвана. Това бяха последните ми напътствия.”

ГЛАВА ВТОРА

ВЕЧНИЯТ ПРОСЛАВЕН БУДА

I

НЕГОВОТО СЪСТРАДАНИЕ И ОБЕТ

1. Духът на Буда е дух на любяща благодетелност и състрадание. Голямата любов го мотивира да спаси всички хора с всевъзможни средства. Голямото състрадание го подтиква да боледува с болестите на хората, да страда с тяхното страдание.

“Вашето страдание е мое страдание и вашето щастие е мое щастие” казвал Буда, и точно както майката винаги обича своето дете, той не изоставял този дух на любов и състрадание дори за един единствен миг, защото в неговата природа е да бъде състрадателен.

Състраданието на Буда е отговор на човешката нужда от подкрепа и защита. Тяхното доверие в искреността на неговото състрадание ги води към просветлението. Както майката, която осъществява своето майчинство чрез любовта към детето си, а детето, в отговор на любовта ѝ, се чувства защитено и спокойно.

Вечният прославен Буда

Но много хора не разбират духа на Буда и продължават да страдат заради илюзиите и желанията, които възникват от тяхното невежество. Те страдат вследствие собствените си деяния, натрупани в отговор на земните страсти, и странстват сред планини от заблуда с тежкия товар на злите си постъпки.

2. Не мислете, че състраданието на Буда е ограничено във времето на живота му. То е проявление на неограниченото от времето състрадание на вечния Буда, което е действено от незнайни времена, когато човечеството се отклонило от правилния път, поради невежеството.

Вечният Буда винаги се появява пред хората в най-благоприятни форми и им поднася най-мъдро избраната помощ.

За последен път той се появил на земята като Буда Шакаямуни, който бил роден принц, но изоставил комфорта на дома си, за да живее живота на аскет. Практикувайки безмълвна медитация, той осъществил просветлението. Той проповядвал своето учение, Дарма, пред последователите си, и накрая показал преходността на всичко съществуващо чрез смъртта на земното си тяло.

Действието на пробуждането, на постигането на просветление, е извечно и безкрайно, така както и дълбините на човешкото невежество са бездънни. Затова и състраданието на Буда е безгранично.

Вечният прославен Буда

Когато Буда решил да скъса с живота на мирянин, той дал четири велики обета: 1) Да спаси всички хора; 2) Да изостави всички земни желания; 3) Да изучи всички учения; 4) Да постигне съвършено просветление. Тези обети били проява на любов и състрадание, които са в основата на неговата природа.

3. Най-напред Буда се научил да избягва греха да убива каквито и да е живи същества. Той искал всички същества да познаят блаженството на дългия живот.

Буда възпитал себе си да избягва греха на кражбата. Той искал всички хора да могат да имат всичко, от което се нуждаят.

Буда възпитал себе си винаги да избягва прелюбодеянието. Той искал всички хора да могат да познаят блаженството на почтения живот и да не страдат от неутолими желания.

Следвайки идеала си, Буда се приучил да избягва всяка лъжа. Той искал всички хора да познаят спокойствието на ума, което е следствие от говоренето винаги на истината.

Той се приучил да избягва неискрените думи, защото искал всички хора да могат да познаят радостта на приятелството.

Вечният прославен Буда

Той приучил себе си да не злоупотребява с хората, защото желяел всички да могат да имат спокоен ум, който е следствие от живот в мир с другите.

Той пазел себе си от празнодумство, защото искал всички да могат да познаят благословията на съчувстващото изслушване и разбиране.

Следвайки идеала си, Буда се приучил да е свободен от алчност и чрез това добродетелно поведение искал всички хора да могат да познаят спокойствието, характерно за ума освободен от желанието за притежание.

Той приучил себе си да избягва гнева, защото искал всички хора да могат да се обичат един друг.

Той приучил себе си да избягва невежеството, защото искал всички хора да могат да разберат и да не пренебрегват закона за причинно-следствените връзки на съществуването.

Така състраданието на Буда обхваща всички хора в неговата непрекъсната грижа за тяхното щастие. Той обича хората, както родителите обичат своите деца и желяе най-висша благодат за тях, а именно, да могат да преминат отвъд океана на раждането и смъртта.

II

**ОСВОБОЖДЕНИЕТО НА БУДА
И СПАСЕНИЕТО, КОЕТО БУДА НИ ДОНЕСЕ**

1. Трудно е думите на Буда, изречени от висотата на един просветлен ум, да достигнат до хората, все още борещи се в нашия свят на илюзии. Затова Буда се връща в този свят и използва подходящи и достъпни методи за тяхното спасение.

“Сега ще ви разкажа една притча” казал Буда. “Живял някога един богат човек, чиято къща била обхваната от пламъци. Мъжът бил далече от дома си, но щом се върнал, заварил децата си да стоят още в къщата, погълнати от игра и не забелязвайки огъня. Бащата се разкрещял: “Излезте деца! Излезте въвн от къщи! Бързо!”, но децата не му обърнали внимание.

Тогава разтревоженият баща извикал: “Децата, нося ви чудесни играчки. Излезте да ги вземете!” Този път децата го чули и изтичали от горящата къща.”

Този свят е горяща къща. Хората, които не забелязват, че къщата е в пламъци, могат да изгорят. Затова в своето състрадание Буда създава подходящи начини да ги спаси.

Вечният прославен Буда

2. Буда казал: “Сега ще ви разкажа друга притча. Някога единственият син на едно богато семейство напуснал дома си и изпаднал в крайна бедност.

Бащата пропътувал много път далече от дома в търсене на сина си, но загубил следите му. Направил всичко по силите си, за да го намери, но напразно.

Десет години по-късно синът, който бил достигнал пълна мизерия, се скитал близо до мястото, където живеел баща му.

Бащата веднага познал в скитника своя син и изпратил слугите си да го доведат. Синът не разбрал, че човекът който го кани в дома си, е неговият баща. Той бил замаян от величествения вид на голямата къща и се уплашил, че хората, които го канят в нея, искат да го измамат. Затова отказал да тръгне с тях.

Старият човек отново изпратил слугите си, за да предложат на сина работата на прислужник в дома на техния богат господар. Този път синът приел и се върнал със слугите в бащиния си дом, за да работи като прислужник.

Бащата постепенно издигнал новия прислужник, като накрая му поверил отговорността за цялото имущество и ценности в дома. Но все още синът не можел да познае в господаря собствения си баща.

Бащата бил доволен от предаността на своя син и

Вечният прославен Буда

когато наближил края на дните му, той извикал всичките си роднини и приятели и им казал: “Приятели, това е единственият ми син, синът, когото търсих много години. Отсега нататък цялото ми имущество и всички мои ценности му принадлежат.”

Синът бил смаян от признанието на баща си и възкликнал: “Аз не само намерих своя баща, но получих от него цялото това богатство!”

Богатият човек в тази притча олицетворява Буда, а странстващият син – всеки един от нас. Съчувствието на Буда обгръща всички с любовта на баща към единствения му син. В своята любов той измисля най-мъдрите начини да ни води, учи и обогатява със съкровището на просветлението.

3. Както дъждът напоява цялата растителност, така и състраданието на Буда се простира еднакво над всички хора. Но както различните растения извличат специфична полза от падналия дъжд, така хората с различна природа и попаднали при различни обстоятелства, са благословени да получат помощ по различен начин.

4. Родителите обичат всичките си деца, но изразяват любовта си с особена нежност към болното дете.

Състраданието на Буда е еднакво към всички хора, но се проявява с особена сила към тези, които заради

Вечният прославен Буда

своето невежество трябва да носят най-тежкия товар на злото.

Слънцето изгрява на изток и прогонва тъмнината в света без предубеждение или предпочитание към определено място. Така и съчувствието на Буда обгръща всички хора, окуражава ги в правилния път и ги води против злото. Така той разчиства тъмнината на невежеството и води хората към просветление.

Буда възплаща помощта на баща и любяща благодетелност на майка. В своето невежество и привързаност към светските желания, хората често действат с изключително усърдие да ги задоволяват. Буда е също така усърден в действията си да им помага. Те са безпомощни без неговото състрадание и като негови деца трябва да приемат неговите методи за спасение.

III

ВЕЧНИЯТ БУДА

1. Обикновено казваме, че Буда бил роден като принц и открил пътя към просветлението като просяк. В действителност Буда винаги е съществувал в света, който е без начало и без край.

Като Вечният Буда той познава всички хора и прилага подходящи методи, за да ги освободи от порочния кръг на преражданията.

Вечният прославен Буда

Във вечната Дарма, на която Буда учи, няма грешка, защото той познава нещата в света, такива, каквито са, и предава на хората именно това истинско знание.

За обикновения ум е наистина много трудно да разбере света такъв, какъвто е. Въпреки, че изглежда истински, той не е, и въпреки, че изглежда фалшив, той не е. Хората имат ограничено мислене и не могат да узнаят истинската природа на света.

Само един Пробуден наистина и напълно опознава света такъв, какъвто е и никога не казва, че той е истински или фалшив, добър или лош. Той просто представя светът такъв, какъвто е.

Това, което Буда учи, е че всички хора трябва да култивират своите добродетели, съгласно своята природа, начина си на живот и своите вярвания. Това учение надхвърля всяко утвърждаване и отричане.

2. Буда ни учи не само с думите си, но и чрез своя живот. Въпреки, че по природа е вечен, той се появява и в човешко тяло, за да помага чрез знанията си на хората, обсебени от земните желания.

“Докато един известен лекар бил далече от дома си, децата му случайно изпили отрова. Когато той се

Вечният прославен Буда

върнал, установил причината за тяхното неразположение и им приготвил противоотрова. Децата, които не били сериозно натровени, приели лекарството и били спасени. Но някои от децата били така сериозно поразени, че отказали да приемат лекарството.

Подтикнат от бащината си любов, лекарят се решил на една крайна мярка, за да принуди децата си да се лекуват. Той им казал: “Трябва да предприема дълго пътуване. Но вече съм стар и може да умра по пътя. Когато съм с вас, аз мога да се грижа за здравето ви, но ако умра, вашето състояние ще се влошава все повече и повече. Ако ви донесат вест за смъртта ми, моля ви да вземете това лекарство, за да се излекувате от коварната болест.” И той тръгнал на дългото пътуване. След известно време изпратил на децата си съобщение, уведомяващо ги за неговата смърт.

Децата били дълбоко разтърсени от съобщението за смъртта на баща си и от осъзнаването, че вече няма да могат да се облагодетелстват от неговите доброжелателни грижи. Припомняйки си неговата молба на раздяла, с чувство на скръб и безпомощност те взели противоотровата и се възстановили.”

Не трябва да осъждаме измамата на бащата лекар. Буда е като този баща. Той също използва разказа за раждането и смъртта, за да спасява хората, които са впримчени в робството на желанията.

ГЛАВА ТРЕТА
**ФОРМАТА НА БУДА
И НЕГОВИТЕ ДОБРОДЕТЕЛИ**

I
ТРИТЕ АСПЕКТА НА ТЯЛОТО НА БУДА

1. Не се опитвайте да опознаете Буда чрез неговата форма или качества, защото нито формата, нито качества са истинския Буда. Истинският Буда е самото просветление. Истинският начин да опознаеш Буда, е да осъществиш просветлението.

Ако някой, виждайки изключителните черти на Буда, мисли че го познава, това е грешка на невежия поглед. Защото истинският Буда не може да бъде въплътен във форма и видян с човешко око. Нито някой може да опознае Буда чрез безупречното описване на неговите качества. Качествата на Пробудения не могат да бъдат описани с думи.

Въпреки, че говорим за неговата форма, вечният Буда не притежава конкретна форма, но може да се представи под всяка форма. Въпреки, че описваме неговите качества, вечният Буда няма конкретни качества, но може да се прояви чрез всякакви прекрасни качества.

Формата на Буда и неговите добродетели

Така, ако някой види ясно формата на Буда или ясно долови неговите качества, но все пак не се привърже към тях, той притежава способността да срещне и познае Буда.

2. Тялото на Буда е самото просветление. Непритежавайки форма и субстанция, то винаги е било и винаги ще бъде. То не е физическо тяло, което трябва да бъде поддържано с храна. То е вечно тяло, чиято субстанция е мъдростта. Затова Буда не изпитва нито страх, нито болка. Той е вечно съществуващ.

Затова Буда няма да изчезне, докато съществува просветлението. Просветлението се проявява като светлината на мъдростта и събужда хората за нов живот – живот в света на Буда.

Тези, които осъзнаят това, са деца на Буда. Те съхраняват неговото учение, почитат го и го предават на поколенията. Нищо не е по-чудотворно от силата на Буда.

3. Буда притежава тяло с три проявления. Проявява се чрез аспекта на същността или Дарма-кая, чрез аспекта на потенцията, или Самбога-кая и чрез аспекта на проявлението или Нирмана-кая.

Формата на Буда и неговите добродетели

Дарма-кая е субстанцията на Дарма, което ще рече, че е субстанцията на самата истина. В аспекта на същността, Буда няма нито форма, нито цвят. Той не идва от никъде и не отива наникъде. Като чистото небе той обгръща всичко и тъй като е всичко, не му липсва нищо.

Той не съществува, защото хората мислят, че съществува; нито изчезва, защото хората го забравят. Той не е принуден да се появява, когато хората са щастливи и спокойни, нито му е необходимо да изчезва, когато хората са невнимателни и лениви. Буда надхвърля всички възможни насоки на човешката мисъл.

Тялото на Буда в този свой аспект изпълва всяко кътче на Универсума. То достига навсякъде, то съществува винаги, независимо дали хората вярват в него или се съмняват в неговото съществуване.

4. Самбога-кая изразява онзи аспект от природата на Буда, където смесването на състрадание и мъдрост, което е духовна същност без образ, се проявява чрез символите на раждането и смъртта, чрез символите на обета, обучението и разкриването на неговото свято име, за да води хората към спасение.

Формата на Буда и неговите добродетели

Състраданието е същността на това тяло. В духа на това проявление Буда използва всички средства, за да освободи тези, които са готови. Подобно на огън, който веднъж запален не угасва, докато има какво да го поддържа, така състраданието на Буда няма да изтлее, докато всички земни страсти не бъдат изразходени. Както вятърът отвява праха, така състраданието на Буда, проявено чрез това тяло, разпръсква праха на човешкото страдание.

Нирмана-кая изразява аспекта, в който, за да извърши освобождението, което носи като потенциална възможност, Буда се появява в света в човешко тяло. Той показва на хората, съгласно тяхната природа и способности, аспектите на раждането, отказването от страстите и постигането на просветление. За да води хората, в това свое тяло Буда използва различни средства, включително като акцентира върху негативните страни на човешкото съществуване – болестите и смъртта.

Оригиналната форма на Буда е Дарма-кая, но тъй като хората са различни по природа, формата на Буда се проявява за тях различно. Тя се възприема различно в зависимост от различията в техните желания, дела и възможности, но Буда може да бъде отнесен единствено към истината на Дарма-кая.

Въпреки, че тялото на Буда се проявява в тези три аспекта, неговото предназначение и цел е една – да спаси всички хора от кръга на раждането и смъртта.

Формата на Буда и неговите добродетели

Буда не е форма. Будността изпълва всичко. Тя прави от просветлението свое тяло и, както просветлението, тя се появява преди всички форми, преди да са се появили онези, които са способни да осъзнаят истината.

II

ПОЯВАТА НА БУДА

1. В този свят рядко се появява Буда. Но ние знаем, че се появява, постига просветление, представя Дарма, разкъсва мрежата на съмнението, изтръгва от корен отровния плод на желанието, заприщва източника на злото. Напълно невъзпрепятстван той върви през света. Няма нищо по-велико от това да почиташ Пробудения.

Буда се появява в този свят на страдание, защото не може да изостави страдащите. Единствената му цел е да разпространи Дарма и да благослови всички хора с Истината.

Трудно е да въведеш Дарма в свят, пълен с несправедливост и фалшиви стандарти, свят, който безрезултатно се бори с ненаситни желания и безпокойство. Буда се изправил срещу тези трудности поради голямата си любов и съчувствие.

2. Буда е добър приятел на всички хора. Ако намери

Формата на Буда и неговите добродетели

човек, страдащ от тежкото бреме на светските страсти, той изпитва съчувствие и се стреми да отнеме от товара му. Ако срещне човек, страдащ от заблуда, той разпръсква заблудата му с чистата светлина на своята мъдрост.

Тези, които са чули учението на Буда, не го изоставят, защото то им показва пътя към щастието.

3. Когато луната залезе, хората казват, че е изчезнала. Когато луната изгрее, те казват, че се е появила. Всъщност луната нито идва, нито си отива, а сияе непрестанно на небето. Буда е точно както луната: той нито се появява, нито изчезва. Той само привидно иска да изглежда така, за да може от любов към хората да идва в света в човешко тяло, за да им предава учението си.

Хората наричат една от фазите на луната пълнолуние, друга фаза наричат полумесец. Вдействителност луната е винаги съвършено кръгла – нито нараства, нито намалява. Буда е точно като луната. В човешките очи може да изглежда, че той променя своя вид, но реално той не се променя.

Луната огрява всичко – стълпения град, спящото село, планината и реката. Можем да я видим в дълбините на езеро, в каната с вода, в капката роса,

Формата на Буда и неговите добродетели

висяща от листото. Ако човек върви хиляди мили, луната върви с него. На него му се струва, че луната се променя, но тя никога не се мени. Буда е като луната, следвайки хората в този свят при всички обрати в живота им, проявявайки се в различен вид. Но в своята същност той остава непроменен.

4. Фактът, че Буда се появява и изчезва може да бъде обяснен с причинността, а именно: когато причините и условията са подходящи, Буда се появява, когато причините и условията се неподходящи, изглежда, че той е изчезнал от света.

Независимо дали изглежда, че се появява или изчезва, Буда винаги остава един и същ. Знаейки този принцип, човек трябва да следва пътя водещ към просветлението и да придобие абсолютната мъдрост, необезпокояван от привидните промени във вида на Буда, от състоянието на света или от нестабилността на човешката мисъл.

Вече беше обяснено, че Буда не е просто физическо тяло. Той е изразител на самото просветление. Тялото може да бъде прието като съд. Ако този съд е пълен с просветление, той може да се нарече Буда. Затова, ако някой е привързан към физическото тяло на Буда и скърби за неговото изчезване, той ще е неспособен да види истинския Буда.

Формата на Буда и неговите добродетели

В действителност, истинската природа на всички неща надхвърля разграничаването между появяване и изчезване, между идване и отиване, между добро и зло. Всички неща са без субстанция, съвършено хармонични и хомогенни.

Разграничаването между тях е резултат от погрешното отсъждане от страна на човека, който вижда тези феномени. Разграничаването е резултат от несъвършенството на човешкото мислене. Истинската форма на Буда нито се появява, нито изчезва.

III

ДОБРОДЕТЕЛИТЕ НА БУДА

1. Буда бил удостоен с почитта на хората заради пет свои добродетели: превъзходно поведение, разумен поглед върху нещата, съвършена мъдрост, превъзходни проповеднически умения и силата да води хората към практическо приложение на своето учение.

В добавка, още осем добродетели позволяват на Буда да даде благодат и щастие на хората: способността да допринася незабавна полза чрез практикуване на неговото учение; способността да отсъжда точно доброто и злото, правилното и неправилното; способността да води хората към просветление чрез преподаване на правилния път; способността да е справедлив водач, като приема всички еднакво; способността да избягва гордостта и самохвалството;

Формата на Буда и неговите добродетели

способността да прави това, което е казал; способността да казва, какво е направил и чрез всички тези добродетели – да изпълни обетите на своето състрадателно сърце.

Чрез медитация Буда запазва ума си тих и спокоен, излъчващ милост, състрадание, щастие и безпристрастност. Той се отнася еднакво към всички хора, пречиствайки умовете им от замърсяване и дарявайки им щастие със свършена всеотдайност.

2. Буда е като майка и баща за хората по света. През първите години след раждането на детето родителите му говорят на детски език. След това постепенно го научават да говори като възрастен. Както родителите, Буда първо се грижи за хората, като им предава знание. След това ги оставя сами да се грижат за себе си. Първо, той прави нещата да се развиват така, че да са съобразени с техните желания. След това чрез практикуване на неговото учение ги довежда до спокоен и безопасен подслон.

Това, което Буда проповядва на своя език, хората приемат и разбират на техния собствен език и сякаш то е било предназначено единствено за тях.

Състоянието на ума на Буда надвишава човешкия начин на мислене. Просветленият ум не може да бъде обяснен с думи, той може да бъде загатнат донякъде единствено чрез притчи.

Формата на Буда и неговите добродетели

Водите на река Ганг се раздвижват от преминаващите през нея коне и слонове и се набраздяват от движещите се в нея риби и констенурки. Но реката продължава да тече чиста и несмущавана от толкова незначителни събития. Буда е като великата река. Рибите и костенурките на други учения плуват в нейните дълбини и напразно се противопоставят на течението. Учението на Буда продължава да тече, чисто и несмущавано.

3. Бидейки съвършена, мъдростта на Буда е чужда на крайности и предразсъдъци и се придържа към умереност, която е неописуема с думи. Бидейки всемъдр, Буда знае мислите и чувствата на всяко човешко същество и разбира всичко ставащо.

Както звездите в небето се отразяват в спокойното море, така и мислите, чувствата и състоянието на хората са отразени в дълбините на мъдростта на Буда. Затова Буда е наречен Съвършено просветленият, Всезнаещият.

Мъдростта на Буда обновява жадните умове на хората, просветлява ги и им обяснява значимостта на този свят, причините и следствията на съществуването му, на появяването и изчезването. Наистина, без мъдростта на Буда, кой от аспектите на света би бил въобще разбираем за хората?

4. Едно пробудено съзнание не се появява винаги

Формата на Буда и неговите добродетели

като Буда. Понякога то се проявява като инкарнация на деструктивното, което разрушава старото, за да даде път на новото и позитивното. Понякога се проявява в тялото на жена, бог, крал или държавник. Понякога се появява в бордея или в игралния дом.

По време на епидемия се появява като лечител. По време на война проповядва въздържаност от насилие и милост към страдащите. Тези, които вярват, че нещата са вечни, той учи на преходност и несигурност. Тези, които са горди и самовлюбени, той учи на скромност и саможертва. На тези, които са оплетени в мрежата на светските удоволствия, той разкрива нищетата на съществуването.

Целта на Буда е да покаже във всички дейности и всички събития чистата същност на Дарма-кая (абсолютната природа на Буда-съзнанието). Така любовта и състраданието на Буда струят от Дарма-кая, като даряват безкраен живот и безгранична светлина, и носят спасение на човечеството.

5. Светът е като горяща къща, която постоянно се разрушава до основи и бива издигана отново. Объркани, в тъмнината на невежеството си, хората, занемаряват умовете си с гняв, недоволство, ревност, предразсъдъци и светски страсти. Те са като деца, които се нуждаят от майка си. За да развият съзнанието си, трябва да разчитат на любовта и състраданието на Буда.

Буда е бащата на света. Всички човешки същества

Формата на Буда и неговите добродетели

са негови деца. Той е най-светият между светите. Светът гори в разрушения и смърт, страданието е навсякъде. Но, погълнати от напразно търсене на светски удоволствия, хората не са достатъчно мъдри да осъзнаят това.

Буда видял, че този свят на заблуди е наистина една горяща къща. Затова потърсил убежище в спокойствието на тихата гора. Съчувствайки на хората, той казал: “Аз принадлежа на този свят на непрестанни промени и страдание. Всички тези невежи хора, които не умеят да се грижат за себе си, са мои деца. Аз съм единственият, който може да ги предпази от техните заблуди и нищета.”

Буда е великият владетел на Дарма и учи хората на мъдрост. Той се появява в света, за да благослови хората със знанието си. Той проповядва Дарма, за да ги спаси от страданието, но техният слух е притъпен от алчността и те са глухи за думите му.

Но тези, които приемат учението му, са свободни от заблудата и мизерията на живота. “Хората не могат да се спасят, разчитайки на собствения си непросветлен ум” казал той, “но ако ми се доверят, ще влязъл в света на мъдростта.” Затова трябва да чуем учението на Буда и да го приложим на практика.